

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 listopada 2010 roku Nr (...) pozwany - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a, ust. 2, ust. 2a pkt 3, ust. 3 i ust. 6 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne w związku z art. 104 ustawy kodeks postępowania administracyjnego, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej powodowi – P. R. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą P.P.U.H. (...) P. R. z siedzibą w T. orzekł, że:

1. powód nie wywiązał się w roku 2009, z określonego w art. 9a ust. 8 ustawy - Prawo energetyczne obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 9l ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo uiszczenia opłaty zastępczej obliczonej w sposób określony w art. 9a ust 8a ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 sierpnia 2010r.);

2. za działanie opisane w pkt 1) wymierzył powodowi karę pieniężną w kwocie 17 141,74 złotych, to jest w wysokości (...) przychodu z działalności koncesjonowanej, osiągniętego przez powoda w 2009 roku.

Od powyższej Decyzji odwołanie wniósł powód domagając się jej uchylenia w zakresie nałożonej kary pieniężnej bądź zmiany zaskarżonej decyzji i odstąpienia od jej wymierzenia.

Powód wniósł ponadto o:

1. wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy,
2. dopuszczenie dowodu z zeznań świadka Z. R. – Dyrektora – Pełnomocnika (na adres ul. (...), (...)-(...) T.) na okoliczność trudnej sytuacji finansowej skarżącego,
3. dopuszczenie dowodu z dokumentów załączonych do niniejszego odwołania tj pisma przedsiębiorcy z dnia 19.12.2008r. kierowanego do Zakładu Energetycznego Ł.SA w Ł., pisma z dnia 23.12.2008r. Zakładu Energetycznego Ł.SA w Ł.kierowanego do przedsiębiorcy z dnia 24.11.2008r. kierowanego do Zakładu (...) SAw Ł., aneksu nr 5 z 8.12.2008r. do umowy nr (...)sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczenia usług przesyłowych z dnia 24.01.2007r. pisma przedsiębiorcy z dnia 28.09.2010r. kierowanego do Zakładu (...) SAw Ł.na okoliczność trudnej sytuacji finansowej skarżącego przedsiębiorcy, oraz potwierdzenia wykonania przelewu na okoliczność uiszczenia opłaty zastępczej przez przedsiębiorcę w dniu 1.04.2010r.
4. zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

Zaskarżonej Decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie art. 56 ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) poprzez jego błędną wykładnię i przekroczenie zasad ustalania wysokości kary pieniężnej,
2. naruszenie art. 56 ust.6a ustawy - Prawo energetyczne poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że w niniejszej sprawie stopień szkodliwości czynu popełnionego przez przedsiębiorcę był znaczny, co uniemożliwiło odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej,
3. naruszenie art. 7 oraz art. 8 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez niedokładne wyjaśnienie stanu faktycznego sprawy tj przyjęcie jakoby skarżący przedsiębiorca jest spółką, co nie ma w niniejszej sprawie miejsca i tym samym podważenie zaufania skarżącego do organów wydających przedmiotową decyzję. Ponadto przyjęcie, iż

przedsiębiorca „w ogóle nie wypełnił obowiązku”, co nie miało miejsca, bowiem przedsiębiorca uiszczył należną opłatę w dniu 1 kwietnia 2010r., czym niewątpliwie został naruszony art. 7 kpa.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w złożonej odpowiedzi na odwołanie podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w zaskarżonej Decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornym jest, że powód dokonał w 2009r. sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, w ilości 1 709, 107 MWh, w związku z czym był obowiązany do:

a) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo energetyczne na łączną ilość 49, 564 MWh lub uiszczenia opłaty zastępczej w wysokości odpowiadającej tej ilości energii elektrycznej,

b) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo energetyczne na łączną ilość 352,076 MWh lub uiszczenia opłaty zastępczej w wysokości odpowiadającej tej ilości energii elektrycznej

Różnica pomiędzy wymaganym udziałem energii elektrycznej pochodzącej z wysokosprawnej Kogeneracji:

a) dla jednostek Kogeneracji, o której mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo energetyczne, w całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, a osiągniętym przez przedsiębiorcę w roku 2009r. wynosi 2,9%,

b) dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo energetyczne, w całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, a osiągniętym przez przedsiębiorcę w roku 2009r. wynosi 20,6%.”

Bezspornym jest również, że powód uiszczył opłatę zastępczą w kwocie 13 185, 95 zł w dniu 1 kwietnia 2010 r.

Sąd ustalił, że przychód powoda z tytułu działalności koncesjonowanej polegającej na samym obrocie energią elektryczną wyniósł w 2009 roku wyniósł (...) złotych.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Powód nie kwestionuje, że ciążył na nim obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z energii elektrycznej z kogeneracji albo uiszczenia opłaty zastępczej w kwocie 13.185,95 zł. w terminie do 31 marca 2010 r.

Ponieważ powód nie przedstawił Prezesowi URE świadectw pochodzenia energii, zastosowanie miał przepis art.9 a ust.8 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U Nr 89 z 2006 r., poz 625 z późn. zm.). Oznacza to, że był on zobowiązany uiszczyć opłatę zastępczą, w terminie określonym w ust. 5 (do 31 marca 2010 r.), obliczoną w sposób określony w ust. 8a (13.185,95 zł.). Obowiązek ten polegał więc na łącznym spełnieniu dwóch warunków: dokonania wpłaty odpowiednio wyliczonej kwoty i dochowania terminu wpłaty. Bezspornym w sprawie jest, że powód uiszczył opłatę zastępczą w wymienionej wyżej kwocie w dniu 1 kwietnia 2010 r. tj w dniu następnym po upływie terminu ustawowego do jej uiszczenia.

Zgodnie z art.56 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo energetyczne, karze pieniężnej podlega, kto nie przestrzega obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia, świadectw pochodzenia biogazu lub świadectwa pochodzenia z kogeneracji albo nie uiszcza opłat zastępczych, o których mowa w art. 9a ust. 1 i 8 Prawa energetycznego.

Ustalając wysokość kary pieniężnej należy zgodnie z art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego uwzględnić przesłanki wymiaru kary.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji Prezes URE przedstawił okoliczności, które brał pod uwagę przy ustalaniu wysokości nałożonej decyzją kary pieniężnej. Podkreślił, że nałożona kara pieniężna została ustalona na możliwie najniższym poziomie. Uznał jednak, że stopień szkodliwości czynu powodowego przedsiębiorcy był znaczny, ponieważ nieuiszczona przez powoda opłata zastępcza wynosiła 13 185, 95 zł i na tyle zostały uszczuplone dochody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W ocenie Sądu Prezes UKE przy wydawaniu decyzji i określaniu wysokości kary pieniężnej nie uwzględnił prawidłowo okoliczności sprawy, które należało uznać za szczególne.

Podkreślenia wymaga, że w dacie wydawania zaskarżonej decyzji Prezes UKE miał pełną świadomość, iż przedsiębiorca wniósł opłatę zastępczą w niespełna 24 godziny po upływie terminu ustawowego. Zaistniałe opóźnienie było więc tak znikome, że w świetle obowiązujących przepisów nie dawało nawet podstaw do naliczenia odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w zapłacie (w przypadkach, gdy przepisy kodeksu cywilnego przewidują prawo do naliczenia odsetek ustawowych).

Z tytułu zaistniałego opóźnienia NFOŚiGW nie podniósł więc żadnego uszczerbku majątkowego ponieważ zaksięgowanie na rachunku nastąpiło w dniu zapłaty 1 kwietnia 2010r. (k. 4 i 5 akt adm.). Należało wobec tego uznać, że stopień szkodliwości czynu powoda w stwierdzonych okolicznościach był nieznaczny. Ponadto przed wydaniem decyzji należało uwzględnić dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy, który uprzednio nie był karany z tytułu niewywiązania się z obowiązków określonych w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego lub uiszczenia opłaty zastępczej obliczonej zgodnie z art. 9a ust. 8a tej ustawy. Z akt sprawy nie wynika również, że powód był karany z jakiegokolwiek innego tytułu. Było to więc jego pierwsze naruszenie przepisów ustawy. Ponadto działanie powoda było niezawinione i wynikało z trudnej sytuacji finansowej. Należy podkreślić, że jednorazowa opłata wniesiona przez powoda w dniu 1 kwietnia 2010r. na rachunek NFOŚi GW wyniosła łącznie ponad 50 000 zł a więc była znaczna. Przedsiębiorca nie uchylał się od jej wniesienia a jedynie w dniu 31 marca 2010r. nie posiadał środków na rachunku z przyczyn leżących po stronie innego przedsiębiorcy – dłużnika powoda.

Dokonując oceny stopnia zawinienia przedsiębiorcy jako przesłanki wysokości kary pieniężnej należy podkreślić, że zgodnie z ustawą termin na uiszczenie opłaty jest trzymiesięczny. Oznacza to, że opłatę zastępczą przedsiębiorca może wnieść do końca terminu ustawowego bez żadnych ujemnych konsekwencji dla zobowiązanego. Bez względu na to, czy wpłata została dokonana w styczniu, czy w ostatnim dniu terminu, fakt jej dokonania jest w ocenie ustawodawcy odbierany równorzędnie. Dopiero niedochowanie terminu ustawowego może podlegać ocenie. Jednak ocena stopnia zawinienia przedsiębiorcy powinna uwzględniać takie okoliczności jak rozmiar opóźnienia z wniesieniem opłaty. W analizowanym przypadku przedsiębiorca dopuścił się naruszenia obowiązku ustawowego w zakresie terminu wniesienia opłaty zastępczej lecz rozmiar opóźnienia był nie znaczny, nieprzekraczający nawet 24 godzin. Nie można więc naruszenia powoda oceniać taką samą miarą jak w przypadku, gdy opóźnienie w zapłacie jest dłuższe choćby kilkudniowe. Skoro więc przedsiębiorca dopuścił się przekroczenia terminu ustawowego wniesienia opłaty w nieznacznym wymiarze czasowym (kilka godzin) i dokonał wpłaty przed upływem 24 godzin po upływie terminu wpłaty, stopień zawinienia przedsiębiorcy należało zdaniem Sądu uznać za znikomy.

W ocenie Sądu Okręgowego znając w dniu wydania zaskarżonej decyzji wszystkie okoliczności sprawy uwzględniając znikomy stopień szkodliwości czynu i stopień zawinienia powoda Prezes URE powinien odstąpić od nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 6a Prawa energetycznego, działając w ramach swobodnego uznania organu administracji.

Zastosowanie instytucji odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej zostało przewidziane przez ustawodawcę w przypadku zaistnienia pozytywnych materialno prawnych przesłanek ustawowych. Przesłankami tymi są: znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu, zaprzestanie naruszania prawa oraz realizacja obowiązku przez adresata kary.

Zdaniem Sądu uiszczenie przez powoda opłaty zastępczej z nieznacznym (kilkugodzinnym) przekroczeniem terminu ustawowego w pełni spełnia ustawowe przesłanki uzasadniające zastosowanie nadzwyczajnej instytucji ustawowej odstąpienia od wymierzenia kary.

Mając na uwadze szczególny sposób zachowania przedsiębiorcy należało w ocenie Sądu zmienić zaskarżoną decyzję w zakresie nałożenia kary pieniężnej. Zgodzić się bowiem należało z powodem, że w zaistniałych szczególnych okolicznościach nałożenie kary pieniężnej naruszałoby zasadę zaufania obywateli do organów państwa. Nałożenie kary było przejawem sztywnego legalizmu i niesprawiedliwego potraktowania przedsiębiorcy przez organ administracji, co w żadnym stopniu nie przyczyniłoby się do realizacji celów kary a mogłoby doprowadzić do wyeliminowania przedsiębiorcy z działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu zachowanie przedsiębiorcy należy ocenić pozytywnie i właśnie z tego względu zastosować w sprawie instytucję szczególną odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej celowo przewidzianą przez ustawodawcę do wykorzystania w sytuacjach szczególnych. Tego rodzaju rozstrzygnięcie może w przyszłości przynieść lepsze efekty niż nakładanie kary pieniężnej.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 479⁵³ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję.

Sąd nie uznał jednak za słuszne przyznanie powodowi zwrotu kosztów postępowania, mając na uwadze, że jego zachowanie uzasadniało wydanie decyzji stwierdzającej naruszenie przepisów obowiązującego prawa – art. 102 kpc.

SSO Witold Rękosiewicz